

МОНГОЛ ДААТГАЛ

КОМПАНИЙН ДҮРЭМ

“Монгол Даатгал” Хувьцаат Компани [MSE:MDIC]

Хурилбар:
“Монгол Даатгал” ХК-ийн 2022 оны 4 дүгээр сарын 29-ны өдрийн
хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын 22/04 тогтоолоор нэмэлт оруулан батлав.

Улаанбаатар хот
info@mongoldaatgal.mn

АГУУЛГА

“МОНГОЛ ДААТГАЛ” ХУВЬЦААТ КОМПАНИЙН ДҮРЭМ	2
НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ	2
ХОЁР. КОМПАНИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДАЛ	3
ГУРАВ. КОМПАНИЙН ЭРХЭМ ЗОРИЛГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ	3
ДӨРӨВ. КОМПАНИЙН ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГӨ	4
ТАВ. ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧИЙН ЭРХ ҮҮРЭГ	5
ЗУРГАА. КОМПАНИЙН ҮНЭТ ЦААСЫГ ГАРГАХ, ХУДАЛДАХ, ЭРГҮҮЛЭН АВАХ	7
ДОЛОО. КОМПАНИЙН УДИРДЛАГА	8
Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал	8
Төлөөлөн удирдах зөвлөл	11
Аудитын хороо	15
Нэр дэвшүүлэх хороо	16
Цалин урамшууллын хороо	17
Даатгалын хороо	17
ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга	18
ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн	18
Гүйцэтгэх удирдлага	19
НАЙМ. КОМПАНИЙН ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТАН, ТЭДГЭЭРИЙН ХАРИУЦЛАГА	20
ЕС. КОМПАНИЙН САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, БҮРТГЭЛ ТАЙЛАН	22
Компанийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлан	22
АРАВ. НОГДОЛ АШИГ	25
АРВАН НЭГ. КОМПАНИЙН САНХҮҮ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ТАВИХ ХЯНАЛТ	26
Дотоод хяналт	26
Аудиторын /хөндлөнгийн/ хяналт	27
АРВАН ХОЁР. СОНИРХЛЫН ЗӨРЧЛИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ	28
АРВАН ГУРАВ. КОМПАНИЙГ ӨӨРЧЛӨН БАЙГУУЛАХ, ТАТАН БУУЛГАХ	29
АРВАН ДӨРӨВ. ДҮРЭМ ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БОЛОХ	29

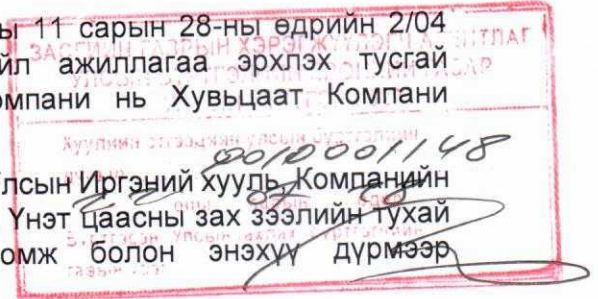

“МОНГОЛ ДААТГАЛ” ХУВЬЦААТ КОМПАНИЙН ДҮРЭМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1. Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2006 оны 11 сарын 28-ны өдрийн 2/04 тоот тогтоолоор ердийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан “Монгол Даатгал” компани нь Хувьцаат Компани /цаашид “компани” гэх/ болно.
- 1.2. Тус компанийн үйл ажиллагаа нь Монгол Улсын Иргэний хууль, Компанийн тухай хууль, Даатгалын тухай багц хууль, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай болон бусад холбогдох хууль тогтоомж болон энэхүү дүрмээр зохицуулагдана.
- 1.3. Компанийн оноосон албан ёсны нэрийг:
 - 1.3.1. Монголоор: “Монгол Даатгал” ХК;
 - 1.3.2. Англиар: “Mongol Daatgal” Joint Stock Company буюу “Mongol Daatgal” JSC гэнэ.
- 1.4. Энэхүү дүрмийг батлах өдрийн байдлаар компанийн ерөнхий захиргаа оршин байгаа газрын хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 5 дугаар хороо, Үндсэн хуулийн гудамж 32, “Монгол Даатгал” ХК болно. Цаашид Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл /цаашид “ТУЗ” гэж нэрлэх/ энэхүү хаягийг өөрчлөх шийдвэр гаргах эрхтэй бөгөөд тухай бүр улсын бүртгэлийн албанд бүртгүүлж холбогдох байгууллага болон нийтэд мэдээлнэ. Компанийн хаяг өөрчлөгдсөн нь дүрэмд өөрчлөлт оруулах үндэслэл болохгүй.
- 1.5. Компани нь хуулийн этгээдийн бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх, үйл ажиллагаа явуулах, гэрээ хэлцэл хийх зэрэг бүх тохиолдолд ХК гэсэн тэмдэглэгээг хэрэглэнэ.
- 1.6. Компани нь бие даасан баланс, өөрийн нэр бүхий тамга тэмдэг, компанийн лого, өөрийн албан бичгийн хэвлэмэл хуудастай байх ба банкинд төгрөгийн болон гадаад валютын данстай байна.
- 1.7. Компани өөрийн бэлгэдэл, барааны тэмдэгтэй байх ба түүний загварыг ТУЗ баталж, Оюуны өмчийн газар бүртгүүлсэн байх бөгөөд түүнийг хэрэглэх эрхийг зөвхөн “Монгол Даатгал” ХК эдэлнэ.
- 1.8. Компани нь үйл ажиллагаандаа бизнесийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн хэм хэмжээ болон компанийн засаглалын шилдэг жишгийг удирдлага болгоно.
- 1.9. Компанийн үйл ажиллагаа явуулах хугацааг энэхүү дүрмээр хязгаарлахгүй.
- 1.10. Компанийг энэхүү дүрэм болон Монгол Улсын хууль тогтоомжид заасны дагуу өөрчлөн байгуулж, татан буулгаж болно.

ХОЁР. КОМПАНИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДАЛ

- 2.1. Компани нь өмчлөлдөө эзэмших, ашиглах, захиран зарцуулах эрхтэй тусгайлсан хөрөнгөтэй, өөрийн нэрээр эрх олж, үүрэг хүлээдэг, үйл ажиллагаанаасаа бий болох үр дагаварыг эд хөрөнгөөрөө хариуцдаг, шүүх, хөндлөнгийн шүүхэд нэхэмжлэгч, хариуцагч, гуравдагч этгээдээр оролцож чадах, энэхүү дүрэмд заасан тодорхой зорилго бүхий, тогтвортой үйл ажиллагаа эрхэлж буй хуулийн этгээд мөн.
- 2.2. Компанийн эрх зүйн чадамж нь түүнийг улсын бүртгэлд бүртгүүлснээр эхэлж, татан буугдсаныг мөн бүртгэлд бүртгүүлснээр дуусгавар болно. ХК нь хууль, журмын дагуу төрийн эрх бүхий байгууллагаас олгосон тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр үйл ажиллагаагаа явуулна.
- 2.3. Компанийн эд хөрөнгө нь эзэмшиж байгаа эд хөрөнгө болон эд хөрөнгийн эрхээс бүрдэх бөгөөд компани нь эдгээр бүх эд хөрөнгөөрөө хариуцлага хүлээнэ. Компани нь хувьцаа эзэмшигчийн хүлээх үүргийг хариуцахгүй.
- 2.4. Компани Монгол Улсын хуулиар аливаа компанид олгосон, олгох буюу олгож болох бүхий л эрх, хөнгөлөлтийг эдэлнэ.
- 2.5. Компани нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газрыг нээж болно. Салбар, төлөөлөгчийн газар нь хуулийн этгээдийн эрх эдлэхгүй ба компанийн ТУЗ-өөс баталсан дотоод журмын дагуу үйл ажиллагаа явуулна.
- 2.6. Компани Даатгалын тухай хууль болон Хорооноос тогтоосон даатгалын багц дүрмээр тогтоосон шалгуур, шаардлагыг хангаж ажиллана.
- 2.7. Компани нь Монгол Улсын хууль тогтоомжид заасан бусад эрхийг эдэлнэ.

ГУРАВ. КОМПАНИЙН ЭРХЭМ ЗОРИЛГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ

- 3.1. Даатгуулагчдийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн, зах зээлд өрсөлдөх чадвартай даатгалын бүтээгдэхүүнүүдийг санал болгон, худалдах замаар ашигтай ажиллаж, хувьцаа эзэмшигчдийн хөрөнгийг өсгөх нь компанийн үндсэн зорилго мөн.
- 3.2. Компани нь хуулиар хориглоогүй дараах төрлийн үндсэн үйл ажиллагааг эрхэлнэ. Үүнд:
 - 3.2.1. Даатгалын ангилал: Ердийн даатгал
Даатгалын төрөл: Сайн дурын даатгал, албан журмын даатгал
 - 3.2.2. Холбогдох эрх бүхий байгууллагаас олгосон тусгай зөвшөөрлийн дагуу хуулиар зөвшөөрсөн даатгалын болон даатгалтай холбоотой үйл ажиллагаа эрхлэх;
 - 3.2.3. Үл хөдлөх хөрөнгийн түрээс;
 - 3.2.4. Тусгай зөвшөөрөлтэй даатгалын компанийн эрхэлж болох бүхий л үйл ажиллагаа явуулах, Монгол улсын хуулиар аливаа компанид олгосон, олгох буюу олгож болох бүхий л эрх хөнгөлөлтийг эдлэх эдгээр болно.
- 3.3. Даатгал, түүнтэй холбоотой үйл ажиллагаа нь Монгол улсын хууль тогтоомжоор тусгай зөвшөөрөл авахаар тусгайлан заасан үйл ажиллагаа

учраас шинээр нэмэлт үйл ажиллагаа эрхлэхдээ холбогдох тусгай зөвшөөрөл авна.

- 3.4. Үндсэн үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор даатгалын зах зээл дээр сургалт, сурталчилгаа явуулах зэргээр хуулиар хориглоогүй бусад үйл ажиллагаа явуулна.

ДӨРӨВ. КОМПАНИЙН ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГӨ

- 4.1. Компанийн зарласан хувьцаа нь нэг бүр нь 100 /нэг зуун/ төгрөгийн нэрлэсэн үнэ бүхий жаран дөрвөн сая нэг зуун гучин хоёр мянга гурван зуун дөчин нэг /64'132'341/ ширхэг энгийн хувьцаа /цаашид хувьцаа гэх/ байна.
- 4.2. Хувьцаа эзэмшигчдийн худалдан авч эзэмшсэн буюу эргэлтэд гаргасан хувьцааны нэрлэсэн үнийн дүнгээс компанийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгө бүрдэнэ. Энэхүү дүрэм батлагдсан өдрийн байдлаар компанийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ нь нэг бүрийн 100 төгрөгийн нэрлэсэн үнэтэй жаран дөрвөн сая нэг зуун гучин хоёр мянга гурван зуун дөчин нэг /64'132'341/ ширхэг энгийн хувьцаа байна.
- 4.3. Компани гүйлгээнд гаргасан өөрийн хувьцааг эргүүлэн худалдан авсан бол эдгээр хувьцааг халаасны хувьцаа болох бөгөөд балансад хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэсэгт нэрлэсэн үнээр нь хасах тэмдэгтэйгээр харуулж, худалдан авсан үнийн дүн, нэрлэсэн үнийн дүн хоёрын зөрүүг нэмж төлөгдсөн капитал гэсэн нэрээр харуулна.
- 4.4. Компанийн нийт хөрөнгөнөөс өр төлбөрийг хассан дүнг өөрийн хөрөнгө гэнэ.
- 4.5. Жилийн санхүүгийн тайлангаар компанийн өөрийн хөрөнгийн хэмжээ нь энэхүү дүрэмд тусгагдсан хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн дүнгээс бага болсон тохиолдолд ТУЗ нь ийнхүү бага болсон шалтгааныг судлан, дүгнэлт гаргаж, дахин хөрөнгөжүүлэх, эсхүл хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг бууруулах /хувьцааны нэрлэсэн үнийг бууруулах замаар/ тухай асуудлыг хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оруулан хэлэлцүүлнэ. Хэрвээ ийнхүү бага болсон нь алдагдалтай ажилласнаас шалтгаалсан бөгөөд дахин хөрөнгөжүүлэх, хувьцааны нэрлэсэн үнийг бууруулах замаар шийдвэрлэх боломжгүй бол компанийг татан буулгах асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэнэ.
- 4.6. Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг дараах байдлаар нэмэгдүүлж хорогдуулж болно. Үүнд:
- 4.6.1. хувьцааны нэрлэсэн үнийг өөрчлөх;
- 4.6.2. хувьцааны нэрлэсэн үнийг өөрчлөлгүйгээр хувьцааг хуваах эсхүл нэгтгэх;
- 4.6.3. хувьцаа нэмж гаргах болон худалдан авсан халаасны хувьцааг хүчингүй болгох.

ТАВ. ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧИЙН ЭРХ ҮҮРЭГ

- 5.1. Компанийн энгийн болон давуу эрхийн хувьцааг эзэмшсэн этгээд компанийн хувьцаа эзэмшигч болно.
- 5.2. Энгийн хувьцаа эзэмшигч нь дараах эрх эдэлнэ. Үүнд:
 - 5.2.1. хувьцаа эзэмшигчдийн хурал зарлах, эчнээ санал хураалт явуулах тухай шийдвэр гаргах үед ТУЗ-өөс тогтоосон "бүртгэлийн өдөр" компанийн хувьцааг эзэмшиж байсан этгээд хуралд оролцож, хэлэлцэж буй бүх асуудлаар өөрийн эзэмшиж буй саналын эрхтэй хувьцаатай хувь тэнцүүлэн санал өгөх;
 - 5.2.2. ТУЗ-өөс ногдол ашиг олгохоор шийдвэрлэсэн үед давуу эрхийн хувьцаа эзэмшигчдэд ногдол ашиг хуваарилсны дараа эзэмшиж буй хувьцаанд ногдох ногдол ашиг авах, ногдол ашиг олгохоор зарласан боловч хуульд заасан хугацаанд хувиарлаагүй бол алданги төлөхийг шаардах;
 - 5.2.3. Компанийг татан буулгах үед Компанийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу өр төлбөрийг барагдуулсны дараа үлдсэн эд хөрөнгийг худалдсанаас олсон орлогоос эзэмшиж буй хувьцааны тоогоор хувь хүртэх;
 - 5.2.4. Нэмж гаргасан хувьцаа, хувьцаанд хөрвөх үнэт цаасыг тэргүүн ээлжинд худалдан авах, энэ эрхээ бусдад бүрэн болон хэсэгчлэн шилжүүлэх;
 - 5.2.5. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар дараах асуудлаар шийдвэр гаргахад эсрэг саналтай байсан, эсвэл санал хураалтад оролцоогүй хувьцаа эзэмшигч бүр өөрийн эзэмшиж буй хувьцааг компанид эргүүлэн авахыг шаардах;
 - 5.2.5.1. Нийлэх, нэгдэх, хуваах болон хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани болгон өөрчлөх;
 - 5.2.5.2. Хэлцэл хийхийн өмнөх улирлын сүүлийн балансын активын нийт дүнгийн 25 хувиас дээш зах зээлийн үнэтэй эд хөрөнгө, эд хөрөнгийн эрхийг худалдах, худалдаж авах, захиран зарцуулах болон барьцаалахтай холбогдсон хэлцэл хийсэн, компанийн урьд гаргасан энгийн хувьцааны 25 хувиас дээш хэмжээний энгийн хувьцаа, энгийн хувьцаа худалдаж авах эрхийн бичиг болон энгийн хувьцаанд хөрвөх үнэт цаас гаргах зэрэг их хэмжээний хэлцэл хийх;
 - 5.2.5.3. Хувьцаа эзэмшигчдийн эрхийг хязгаарласан нэмэлт өөрчлөлтийг дүрэмд оруулсан, эсхүл ийм агуулгатай компанийн дүрмийн шинэчилсэн найруулгыг батлах;
 - 5.2.5.4. Нэг хувьцаа эзэмшигч түүнтэй нэгдмэл сонирхолтой этгээдийн хамт компанийн энгийн хувьцааны 75-аас дээш хувийг эзэмших болсон;
 - 5.2.6. Энгийн хувьцааны 5-аас дээш хувийг эзэмшиж байгаа хувьцаа эзэмшигч жил бүрийн 3 дугаар сарын 1-ний дотор хувьцаа

- эзэмшигчдийн ээлжит хурлаар хэлэлцэх асуудлын талаар нэмэлт санал гаргах, компанийн ТУЗ-д болон хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын тооллогын комисст нэр дэвшүүлэх талаарх саналаа ТУЗ-ийн нэр дэвшүүлэх хороонд оруулах;
- 5.2.7. Компанийн анхан шатны болон нягтлан бодох бүртгэл, гүйцэтгэх удирдлагын хурлын тэмдэглэл, тушаал шийдвэр болон хууль тогтоомжоор нийтэд мэдээлэхийг хориглосноос бусад баримт бичигтэй танилцах, үнэ төлбөртэй хуулбарлан авах;
- 5.2.8. Энгийн хувьцааны 10 хувиас дээш хувьцаа эзэмшигч нь компанийн аж ахуй, санхүүгийн үйл ажиллагаанд аудитын шалгалт хийлгэх;
- 5.2.9. Энгийн хувьцааны 10 хувиас дээш хувийг эзэмшиж буй этгээд хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит бус хурлыг хуралдуулахаар ТУЗ-д саналаа хүргүүлэх, ТУЗ энэ саналыг үндэслэлгүйгээр хүлээн аваагүй тохиолдолд өөрөө зарлан хуралдуулах, хувьцаа эзэмшигчдийн хурал зарлагдсан үед хуралд оролцох эрхтэй хувьцаа эзэмшигчдийн нэрсийн жагсаалтыг шаардан гаргуулах;
- 5.2.10. Компанийн эрх бүхий албан тушаалтан Компанийн тухай хууль болон энэ дүрмийн 8.2-т заасан үүргээ биелүүлээгүй, зөрчсөнөөс компанид хохирол учруулсан бол уг албан тушаалтнаар компанид учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэхээр шүүхэд нэхэмжлэл гаргах;
- 5.2.11. Хууль тогтоомж болон энэхүү дүрмээр тогтоосон бусад эрх.
- 5.3. Компанийн давуу эрхийн хувьцаа эзэмшигч нь Компанийн тухай хууль болон давуу эрхийн хувьцаа гаргах тухай шийдвэрт заасан асуудлаар хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд саналын эрхтэй оролцоно. Давуу эрхийн хувьцааны тоо, нэрлэсэн үнэ, зориулалт, тухайн төрлийн хувьцаа эзэмшигчдэд олгох давуу эрх, тэдний хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд саналын эрхтэй оролцох нөхцөл, давуу эрхийн нэг хувьцаанд ногдох саналын тоо зэргийг давуу эрхийн хувьцаа гаргах тухай асуудлыг шийдвэрлэсэн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрт заасан байна.
- 5.4. Компанийн хувьцаа эзэмшигч дараах үүрэгтэй. Үүнд:
- 5.4.1. Хувьцаа эзэмшигч нь өөрийн нэр, оршин байгаа болон цахим шуудангийн хаягийн өөрчлөлтөө тухай бүр компанийн Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвд мэдэгдэж, төвлөрсөн хадгаламжийн бүртгэлд өөрчлөлт оруулж байна.
- 5.4.2. Аливаа этгээд Хорооноос бичгээр өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр компанийн энгийн хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг дангаараа буюу бусад этгээдтэй хамтран шууд буюу шууд бусаар эзэмших, өмчлөхийг хориглоно.
- 5.4.3. Компанийн энгийн хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг дангаараа буюу бусад этгээдтэй хамтран эзэмших, өмчлөхийг хүсэгч нь ийнхүү эзэмших, өмчлөх тохиромжтой этгээд гэж үзсэн тохиолдолд Хороо тийнхүү эзэмших зөвшөөрөл олгоно.
- 5.4.4. Компанийн энгийн хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг дангаараа болон бусад этгээдтэй хамтран эзэмшиж буй этгээд

өөрийн өмчлөл, эзэмшилд буй хөрөнгийг Хорооны бичгээр өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр бусдад шилжүүлэхийг хориглоно.

- 5.4.5. Энэхүү дүрмийн 5.4.4.-т заасны дагуу Хорооноос зөвшөөрөл авсан этгээд компанийн нийт гаргасан хувьцааны 1/3 болон түүнээс дээш хувийг дангаараа эсхүл нэгдмэл сонирхолтой этгээдтэй хамтран худалдан авч эзэмшихийг хүсвэл энэ тухайгаа Санхүүгийн зохицуулах хорооноос гаргасан журмын дауу нийтэд мэдээлэх замаар саналаа зарлана. Энэхүү мэдээллийг Компанийн ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга, гүйцэтгэх захиралд бичгээр хүргүүлэх бөгөөд эдгээр албан тушаалтан нь мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 хоногийн дотор ТУЗ-ийн хуралд мэдээлнэ. ТУЗ нь шаардлагатай гэж үзвэл хувьцааны хяналтын багцыг эзэмших хүсэлт гаргаж буй асуудлыг хэлэлцүүлэхээр хувьцаа эзэмшигчдийн хурлыг зарлан хуралдуулж болно. Компанийн тухай хуулийн 56.3-т заасны дагуу хуралд оролцож буй саналын эрхтэй хувьцаа эзэмшигчдийн саналын олонхоор тусгайлан шийдвэр гаргаагүй бол хяналтын багцыг эзэмшихээр санал гаргасан этгээдэд хувьцаа эзэмшигчдийн зүгээс хувьцаагаа худалдахад нь саад учруулж болохгүй. Хувьцааны хяналтын багцыг худалдан авах тухай саналыг ТУЗ, эсхүл хувьцаа эзэмшигчдийн хурал хэлэлцэж, шийдвэр гаргаснаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор компанийн цахим хуудсанд байршуулна. Харин хүсэлт гаргаж буй этгээд мэдэгдлээ гэрээ бүхий БДК-д хүргүүлэх, цахим болон шуудангийн хаягаа ирүүлсэн хувьцаа эзэмшигчдэд цахим болон шуудангийн хаягаар мэдээлэл хүргэх зэргээр бүх хувьцаа эзэмшигчдэд хүргэнэ;
- 5.4.6. Нийт гаргасан хувьцааны 5-аас дээш хувийг дангаараа болон нэгдмэл сонирхолтой этгээдтэйгээ хамтран эзэмшсэн этгээд өмчлөх эрх үүссэнээс хойш ажлын 3 хоногийн дотор энэ тухай Хороонд болон компанид бичгээр мэдэгдэнэ.
- 5.5. Хувьцаа эзэмшигч нь компанийн хүлээх үүргийг хариуцахгүй бөгөөд гагцхүү эзэмшиж байгаа хувьцааны хэмжээгээр эрсдэл хүлээнэ.

ЗУРГАА. КОМПАНИЙН ҮНЭТ ЦААСЫГ ГАРГАХ, ХУДАЛДАХ, ЭРГҮҮЛЭН АВАХ

- 6.1. Компани давуу эрхийн хувьцаа, өрийн бичиг болон хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргаж болно.
- 6.2. Үнэт цаасыг нийтэд санал болгон худалдахаар гаргахаар шийдвэрлэсэн бол Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль болон тогтоосон журмын дагуу Хороонд бүртгүүлнэ.
- 6.3. Компани өөрийн хөрөнгийн хэмжээнээс илүүгүй үнийн дүн бүхий өрийн бичиг гаргах эрхтэй бөгөөд өрийн бичиг гаргах асуудлыг ТУЗ шийдвэрлэнэ. Уг шийдвэрт гаргах өрийн бичгийн тоо, нэрлэсэн үнэ, зориулалт, хүүгийн хэмжээ, хүү төлөх хугацаа, нөхцөл, эргэж төлөгдөх хугацаа, эргүүлэн авах үнэ, энгийн хувьцаанд хөрвөх эсэхийг заасан байна.

- 6.4. Компани нь өөрийн тодорхой тооны энгийн болон давуу эрхийн хувьцааг тогтоосон үнээр, заасан хугацаанд худалдан авах, худалдах эрхийг баталгаажуулсан опционыг холбогдох хууль журмын дагуу гаргаж болно.
- 6.5. Хувьцаа, бусад үнэт цаасны худалдах үнийг Компанийн тухай хуулийн 55 дугаар зүйлд заасны дагуу Компанийн ТУЗ тогтооно.
- 6.6. Даатгалын тухай хууль тогтоомжид заасны дагуу компаниас шинээр болон нэмж гаргаж байгаа үнэт цаасны төлбөрийг гагцхүү мөнгөн хэлбэрээр хийнэ.
- 6.7. Компани өөрийн гаргасан үнэт цаасыг ТУЗ-ийн шийдвэрийн дагуу худалдан авч болно.
- 6.8. Компани энгийн хувьцаанаас бусад үнэт цаасыг бүхэлд нь эсхүл зарим хэсгийг худалдаж авч болно. Харин энгийн хувьцааны хувьд тухайн жилд гүйлгээнд байсан нийт хувьцааны дунджийн 25 хувиас илүүгүй байна.
- 6.9. Компани өөрийн халаасны хувьцааг дахин гаргаж болох бөгөөд гүйлгээнд дахин гаргах, мөн ямар үнээр гаргах тухай шийдвэрийг ТУЗ гаргана.
- 6.10. Компани өөрийн гаргасан үнэт цаасыг худалдаж авах шийдвэрийг энгийн хувьцааны 5-аас дээш хувийг худалдаж авахаас бусад тохиолдолд ТУЗ гаргах бөгөөд уг шийдвэртээ худалдаж авах үнэт цаасны төрөл, тоо, үнэ, төлбөр хийх хугацаа, ашиглах журам зэргийг заана.
- 6.11. Гаргасан үнэт цаасыг худалдан авч байгаа этгээд нь төлбөрөө гагцхүү мөнгөн хэлбэрээр хийнэ.
- 6.12. Үнэт цаас гаргах, эргүүлэн худалдаж авах тухай шийдвэр гаргахдаа Даатгалын тухай хууль тогтоомжид заасан хязгаарлалт, Хорооноос тогтоосон даатгагчийн төлбөрийн чадварын үзүүлэлт зөрчигдөх эсэхийг хянан үзэж шийдвэр гаргана.

ДОЛОО. КОМПАНИЙН УДИРДЛАГА

Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал

- 7.1. Компанийн эрх барих дээд байгууллага нь хувьцаа эзэмшигчдийн хурал байна. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал хуралдуулах тухай шийдвэр гаргах, хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд бэлтгэх, хурлын зар мэдээг хүргэх ажиллагааг Компанийн тухай хууль болон Санхүүгийн зохицуулах хорооноос батлан гаргасан журамд нийцүүлэн хэрэгжүүлнэ.
Хурал хуралдуулах, тэмдэглэл хөтлөх, шийдвэр болон хурлын тэмдэглэлийг баталгаажуулах, холбогдох эрх бүхий байгууллагад хүргүүлэх зэрэг асуудлыг компанийн Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас баталсан “Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлыг зарлан хуралдуулах журам”-аар зохицуулна.
- 7.2. Компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурал нь ээлжит ба ээлжит бус байна.
- 7.3. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлыг санхүүгийн жил дууссанаас хойш дөрвөн сарын дотор буюу 5 дугаар сарын 01-ны дотор ТУЗ зарлан хуралдуулна.

- 7.4. Хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд компанийн нийт саналын эрхтэй энгийн хувьцааны 50 болон түүнээс дээш хувь нь оролцсоноор хурал хүчин төгөлдөр болно.
- 7.5. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлыг ТУЗ-ийн дарга эсвэл хувьцаа эзэмшигчдийн хурал хуралдуулах тухай шийдвэрт заасан этгээд удирдана. Хурал удирдахаар томилогдсон этгээд нь хуралд хүрэлцэн ирэх боломжгүй нь хурал хуралдах үед илэрхий болсон бол хуралд оролцож буй хувьцаа эзэмшигч бүр нэг саналтайгаар, илээр санал хураах замаар хурлын даргыг сонгоно.
- 7.6. Шаардлагатай үед ТУЗ, эсхүл ТУЗ-ийн 2-оос доошгүй хараат бус гишүүн, саналын эрхийн 10-аас доошгүй хувийг эзэмшиж байгаа хувьцаа эзэмшигчийн санаачилгаар хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит бус хурлыг ТУЗ-өөс зарлан хуралдуулна. ТУЗ энэхүү үүргээ хэрэгжүүлээгүй бол тухайн этгээд өөрөө зарлан хуралдуулах эрхтэй.
- 7.7. Дараах асуудлууд нь зөвхөн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын бүрэн эрхэд хамаарах бөгөөд хувьцаа эзэмшигчдийн дийлэнх олонхийн саналаар шийдвэрлэнэ. Үүнд:
 - 7.7.1. Компанийн дүрэмд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах буюу түүний шинэчилсэн найруулгыг батлах;
 - 7.7.2. Нийлэх, нэгдэх, хуваах буюу өөрчлөх хэлбэрээр компанийг өөрчлөн байгуулах;
 - 7.7.3. Компанийн өрийг хувьцаагаар солих, нэмж хувьцаа гаргах, түүний тоог тогтоох;
 - 7.7.4. Компанийн хэлбэрийг өөрчлөх;
 - 7.7.5. Компанийг татан буулгах болон татан буулгах комиссыг томилох;
 - 7.7.6. Хувьцааг хуваах буюу нэгтгэх;
 - 7.7.7. ТУЗ-ийн гишүүдийг сонгох, бүрэн эрхийг нь хугацаанаас нь өмнө дуусгавар болгох;
 - 7.7.8. Компанийн тухай хуулийн 38 дугаар зүйлд заасны дагуу хувь нийлүүлэгчдэд хувьцаа, бусад үнэт цаасыг тэргүүн ээлжинд худалдан авах эрхийг эдлүүлэх эсэхийг шийдвэрлэх.
- 7.8. Дараах асуудлууд нь зөвхөн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын бүрэн эрхэд хамаарах бөгөөд хувьцаа эзэмшигчдийн олонхийн саналаар шийдвэрлэнэ. Үүнд:
 - 7.8.1. Компанийн жилийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаар ТУЗ-ийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцүүлэх;
 - 7.8.2. Компанийн тухай хуулийн 11 дүгээр бүлэгт заасан их хэмжээний хэлцлийг хийх тухай шийдвэрийг ТУЗ санал нэгтэй гаргаж чадаагүй тохиолдолд уг асуудлыг шийдвэрлэх;
 - 7.8.3. Компанийн тухай хуулийн 12 дугаар бүлэгт заасан сонирхлын зөрчилтэй хэлцлийг батлах;

- 7.8.4. Компани өөрийн гаргасан хувьцааны 5-аас дээш хувийг худалдан авахыг зөвшөөрөх;
- 7.8.5. ТУЗ-ийн гишүүдийн цалин, урамшууллын хэмжээг тогтоох, ТУЗ-ийн төсвийг батлах;
- 7.8.6. Энэ дүрэм болон ТУЗ-ийн шийдвэрээр хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар хэлэлцүүлэхээр оруулсан бусад асуудал.
- 7.9. ТУЗ-ийн гишүүдийг сонгоход санал хураах кумулятив аргыг хэрэглэнэ. Кумулятив аргыг хэрэглэхэд тухайн хувьцаа эзэмшигчийн эзэмшиж байгаа хувьцааны тоог ТУЗ-д сонгогдох гишүүний тоогоор үржүүлж, саналын эрхийн тоог тодорхойлно. ТУЗ-ийн гишүүнд сонгогдохоор нэр дэвшсэн хүмүүсийн нэрийг саналын хуудсанд оруулахдаа ТУЗ-ийн ердийн болон хараат бус гишүүнд нэр дэвшиж буй хүмүүсийн нэрсийг тус тусад нь жагсаана. Хувьцаа эзэмшигч нь ердийн болон хараат бус гишүүнд нэр дэвшиж буй хүмүүст тус тусад нь саналаа өгнө. ТУЗ-ийн ердийн болон хараат бус гишүүнийг сонгох саналыг тус тусад нь тоолно.
- 7.10. Хувьцаа эзэмшигч өөрийн төлөөлөх этгээдийг бичгээр олгосон итгэмжлэлийн үндсэн дээр хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд оролцуулж болох бөгөөд уг этгээд нь энэ тухайгаа ТУЗ-д хурал эхлэхээс өмнө мэдэгдэнэ.
- 7.11. Төлөөлөх тухай итгэмжлэл нь гагцхүү тухайн хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд хүчинтэй. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал хойшилсон боловч тухайн хурлаар хэлэлцэхээр товлосон асуудал өөрчлөгдөөгүй тохиолдолд итгэмжлэл дараагийн хуралд хүчинтэй хэвээр байна.
- 7.12. Хувьцаа эзэмшигч хурлаас гарах шийдвэрийн төсөлд саналын хуудсаар санал ирүүлсэн тохиолдолд түүнийг хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд оролцсон гэж үзнэ.
- 7.13. Хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд ирүүлсэн саналын хуудас, мөн хувьцаа эзэмшигчийн итгэмжлэлийг хурлыг зарласан өдрөөс эхлэн хурал хуралдах өдрийн хурал эхлэх цаг хүртэл бүртгэнэ. Бүртгэлийг тооллогын комиссын дарга эсхүл түүний томилсон этгээд гүйцэтгэнэ.
- 7.14. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэлийг Компанийн тухай хуулийн 74-р зүйлд заасан журмын дагуу хөтөлж, хурал дууссанаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор холбогдох эрх бүхий этгээдээр баталгаажуулна. Хурлын тэмдэглэлийн нэг хувийг гарсан шийдвэрийн хамт компанийн үнэт цаасны бүртгэлийг хөтлөх эрх бүхий этгээдэд баталгаажсанаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор хүргүүлнэ.
- 7.15. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар шийдвэрлэх асуудлыг эчнээ санал хураах замаар шийдвэрлэж болно. Харин хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлыг эчнээ санал хураалтаар орлуулж болохгүй.
- 7.16. Эчнээ санал хураалт явуулах шийдвэрийг ТУЗ гаргах бөгөөд энэхүү шийдвэрт Компанийн тухай хуулийн 73.3-т заасан асуудлыг тусгасан байна.
- 7.17. Эчнээ санал хураалтаар шийдвэрлэх асуудлыг тусгасан санал хураах хуудсыг саналын хуудсыг хүлээн авах сүүлчийн өдрөөс ажлын 30-аас

- доошгүй хоногийн өмнө хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын зар хүргэдэг аргаар хувьцаа эзэмшигчдэд хүргүүлэх бөгөөд саналын хуудсыг хүлээн авах, санал тоолох ажлыг Тооллогын комисс хариуцан гүйцэтгэнэ.
- 7.18. Саналын хуудсыг хүлээн авснаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор санал хураасан дүн, санал хураалтын тайланг тооллогын комисс гаргаж, ТУЗ-д хүргэнэ.
- 7.19. ТУЗ нь энэхүү дүрмийн 7.18-д заасан тайланд үндэслэн шийдвэр гаргаж, шийдвэр гарснаас хойш ажлын 7 хоногийн дотор хувьцаа эзэмшигчдэд гарсан шийдвэрийн тухай мэдээллийг хурлын зар мэдээг хүргэдэг аргаар хүргэнэ.

Төлөөлөн удирдах зөвлөл

- 7.20. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас сонгогдсон ТУЗ нь компанийн үйл ажиллагааг удирдан чиглүүлэх, хяналт тавих үүрэг гүйцэтгэнэ. Компанийн ТУЗ-ийн гишүүдэд тавигдах, шаардлага, гишүүдийн үүрэг хариуцлага, ТУЗ-ийн дарга болон ТУЗ-ийн нарийн бичгийн даргын бүрэн эрх, хариуцлага, ТУЗ-ийн хороодын чиг үүрэг, ТУЗ-ийн гишүүнд нэр дэвшүүлэх, шалгаруулах, гишүүдийн үйл ажиллагаанд үнэлэлт өгөх, ТУЗ-ийн хурлыг зарлах, бэлтгэх, хуралдуулах, ТУЗ дээр шийдвэр гаргах, шийдвэрийг мэдээлэх, биелэлтэд хяналт тавих, ТУЗ-ийн гишүүдийн идэвхи санаачлага, үр бүтээлтэй ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэхүйц цалин урамшуулал олгох, хариуцлага хүлээлгэхтэй холбогдсон харилцааг Компанийн тухай хууль, Монголын компанийн засаглалын кодексийн зарчимд нийцсэн “ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам”-аар тогтоох бөгөөд уг журмыг ТУЗ батлан мөрдүүлнэ.
- 7.21. Компанийн ТУЗ нь 9 гишүүнтэй байх бөгөөд тэдгээрийн 6 нь ердийн, 3 нь энэ дүрмийн 7.25-д заасан шалгуурыг хангасан хараат бус гишүүн байна. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас 9-өөс дээш ТУЗ-ын гишүүнтэй байхаар шийдвэрлэж энэ дүрэмд өөрчлөлт оруулсан бол ТУЗ-ийн гишүүдийн гуравны нэгээс доошгүй нь хараат бус гишүүн байх хуулийн шаардлагыг хангасан байна.
- 7.22. Компанийн ТУЗ нь үйл ажиллагааныхаа үр өгөөжтэй, мэргэшсэн, хараат бус байдлыг хангах зорилгоор байнгын болон түр хороо байгуулж болно. ТУЗ нь Нэр дэвшүүлэх, Аудитын болон Цалин урамшууллын, Даатгалын хороотой байна. Эдгээр хороодын гишүүд нь ТУЗ-ийн гишүүдээс бүрдэх бөгөөд тухайн хорооны нийт гишүүний 2/3-оос доошгүй нь хараат бус гишүүн байна. Харин Даатгалын хорооны гишүүд нь ТУЗ-ийн ердийн гишүүд байж болно.
- 7.23. ТУЗ-ийн гишүүдийн бүрэн эрхийн хугацаа нь 3 жил байх бөгөөд хэдэн ч удаа улируулан сонгож болно.
- 7.24. ТУЗ-ийн гишүүн нь мэргэшил, ёс зүйн өндөр шаардлага хангасан компанийн эрх ашгийг тэргүүн ээлжинд эрхэмлэдэг, компанийн засаглалын чиглэлээр сургалтанд хамрагдаж, гэрчилгээ авсан, Хороо даатгалын компанийн эрх бүхий албан тушаалтан байх тохиромжтой этгээд гэж үзэж ТУЗ-ийн гишүүнээр сонгохыг зөвшөөрсөн хувь хүн байна.

- 7.25. ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн нь энэ дүрмийн 7.24-т зааснаас гадна дараах шалгуурыг хангасан этгээд байна. Үүнд:
- 7.25.1. Өөрөө, эсхүл нэгдмэл сонирхолтой этгээдтэй хамтран компанийн нийт гаргасан хувьцааны 5 болон түүнээс дээш хувийг эзэмшдэггүй;
 - 7.25.2. Өөрөө, эсхүл нэгдмэл сонирхолтой этгээд нь компанид болон компани оролцогч нь болж байгаа нэгдлийн бусад оролцогч компанид эрх бүхий албан тушаал хашдаггүй;
 - 7.25.3. Төрийн үйлчилгээнээс бусад төрийн алба хашдаггүй;
 - 7.25.4. Өөрөө болон нэгдмэл сонирхолтой этгээд нь компанийн өнгөрсөн жилийн нийт борлуулалтын 1 хувиас дээш хэмжээний үнийн дүн бүхий хэлцлийг компанитай хийж байгаагүй;
 - 7.25.5. Компанийн 5-аас дээш хувийн хувьцаа эзэмшдэг этгээд, эсхүл компанийн эрх бүхий албан тушаалтантай нэгдмэл сонирхолгүй, тэдгээрийн төрөл, садан, гэр бүлийн гишүүн биш;
 - 7.25.6. Компани болон түүний хараат, охин компани, компанийн хамаарагдаж буй компанийн нэгдэлд сүүлийн 3 жилийн хугацаанд эрх бүхий албан тушаалтан болон бусад албан тушаалд ажиллаж байгаагүй;
 - 7.25.7. Компанийн өрсөлдөгч аж ахуйн нэгж болон түүнд харьяалагддаг компанийн нэгдлийн аливаа оролцогч компанийн нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болон эрх бүхий албан тушаалтан, тэдгээрийн нэгдмэл сонирхолтой этгээд биш.
- 7.26. Компанийн нийт гаргасан энгийн хувьцааны 5 болон түүнээс дээш хувийг эзэмшиж буй хувьцаа эзэмшигч жил бүрийн 3 дугаар сарын 1-ний дотор ТУЗ-ийн гишүүнд түүний дотор хараат бус гишүүнд нэр дэвшүүлэх саналаа ТУЗ-ийн нэр дэвшүүлэх хороонд ирүүлнэ. Хараат бус гишүүнд нэр дэвшиж буй этгээд зөвшөөрлөө бичгээр өгсөн байх бөгөөд энэ дүрмийн 7.25-т заасан шалгуурыг хангаж байгаа гэдгээ албан ёсоор баталгаажуулсан байна. Энэхүү баталгааг хуурамчаар гаргасан нь тогтоогдвол ТУЗ-ийн гишүүнээс чөлөөлнө.
- 7.27. Нэр дэвшигч нь компанийн ТУЗ-ийн дэргэдэх нэр дэвшүүлэх хороонд ирүүлбэл зохих мэдээллийн агуулгыг “ТУЗ-ын үйл ажиллагааны журам”-аар тодорхойлно.
- 7.28. ТУЗ-ийн гишүүд нь Компанийн тухай хуульд заасан эрх бүхий албан тушаалтны үүргээс гадна, “ТУЗ-ын үйл ажиллагааны журам”-д тусгагдсан үүргүүдийг хүлээнэ.
- 7.29. ТУЗ-ийн гишүүн нь үүргээ хэрэгжүүлэх боломжгүй болсон, чөлөөлөгдөх хүсэлтээ гаргасан, эсхүл нас барсан бол ТУЗ түүнийг орлох этгээдийг нөхөн сонгууль хүртэл түр томилж болно. Түр томилогдсон гишүүн нь энэ дүрмийн 7.25-т заасан шаардлагыг хангасан байна.
- 7.30. ТУЗ-ийн гишүүдийн олонхийн саналаар ТУЗ-ийн даргыг сонгоно.

- 7.31. ТУЗ-ийн дарга нь ТУЗ-ийн үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулж, хурлыг хуралдуулах, хурал даргалах, хурал даргалах, хурлын тэмдэглэлийг хөтлүүлэх, хяналт тавих үүрэгтэй.
- 7.32. ТУЗ нь Компанийн тухай хуульд заасан болон энэ дүрмээр тодорхойлсон бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
 - 7.32.1. Компанийн үйл ажиллагааны үндсэн чиглэл, стратегийг тодорхойлох;
 - 7.32.2. Компанийн жил бүрийн бизнес төлөвлөгөө, төсвийг батлан Хороонд хүргүүлэх, Хороо шаардсан тохиолдолд нэмэлт өөрчлөлт оруулан батлах;
 - 7.32.3. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит болон ээлжит бус хурлыг зарлан хуралдуулах, эчнээ санал хураалт явуулах шийдвэр гаргах;
 - 7.32.4. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар хэлэлцэх асуудал, саналын эрхтэй хувь нийлүүлэгчдийг тодорхойлох бүртгэлийн өдөр болон хувь нийлүүлэгчдийн хурлыг хуралдуулахтай холбогдох бусад асуудлыг шийдвэрлэх;
 - 7.32.5. Компанийн жилийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх дүгнэлт болон цаашид авах арга хэмжээний талаар санал боловсруулж, хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд оруулах,
 - 7.32.6. Компанийн тухай хуулийн 55 дугаар зүйлд заасны дагуу эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн эрхийн зах зээлийн үнэ тогтоох;
 - 7.32.7. Компанийн гүйцэтгэх захирлыг сонгох, өөрчлөх, түүний бүрэн эрхийг тогтоох;
 - 7.32.8. Компанийн гүйцэтгэх захиралтай байгуулах гэрээний нөхцөл, олгох шагнал, урамшуулал, хариуцлагын хэмжээг тогтоох;
 - 7.32.9. Аудитын байгууллагыг сонгож, түүнтэй хийх гэрээний нөхцөлийг тогтоох;
 - 7.32.10. Даатгалын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн шаардлагад нийцүүлэн ногдол ашиг хуваарилах шийдвэр гаргаж, түүнийг төлөх журмыг тодорхойлох;
 - 7.32.11. Даатгалын тухай хууль тогтоомжид заасны дагуу Хороноос тогтоосон зарчимд нийцүүлэн даатгалын үйл ажиллагаатай холбогдох багц журам, “ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам” болон компанийн сайн засаглалын зарчмуудыг хэвшүүлэхтэй холбоотой “Монголын компанийн засаглалын кодекс”-т заасан бусад дотоод журмуудыг батлах;
 - 7.32.12. Зарласан хувьцааны тоо, төрөлд багтаан хувьцааг гүйлгээнд гаргах шийдвэр гаргах;
 - 7.32.13. Өөрийн гаргасан хувьцаа болон бусад үнэт цаасыг эргүүлэн авах эсхүл худалдан авах шийдвэр гаргах;
 - 7.32.14. Компанийн салбар, төлөөлөгчийн газар байгуулах;

- 7.32.15. Компанийг өөрчлөн байгуулах талаар хувь нийлүүлэгчдийн хурлын шийдвэрийн төслийг батлах, гаргасан шийдвэрийг хэрэгжилтэд хяналт тавих;
- 7.32.16. Компанийн тухай хуулийн 11 дүгээр бүлэгт заасны дагуу их хэмжээний хэлцэл хийх зөвшөөрөл олгох;
- 7.32.17. Компанийн тухай хуулийн 12 дугаар бүлэгт тодорхойлсон сонирхлын зөрчил бүхий этгээдтэй хэлцэл хийх зөвшөөрөл олгох;/Хараат бус/
- 7.32.18. Эрх бүхий албан тушаалтны компанид учруулсан хохирлын талаар шүүхэд нэхэмжлэл гаргах шийдвэр гаргах;
- 7.32.19. Гадаад, дотоодын байгууллага, аж ахуйн нэгжтэй хамтран ажиллах, хувь нийлүүлэн хөрөнгө оруулах, компанийн хөрөнгөөр баталгаа гаргах;
- 7.32.20. Компанийн ажиллагсдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх талаар гүйцэтгэх захирлын эрх хэмжээнд хамаарахаас бусад асуудлыг шийдвэрлэх;
- 7.32.21. Даатгалын хуульд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Хорооноос даалгавар өгсөн, тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн зэрэг онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед авах арга хэмжээний талаарх гүйцэтгэх захирлын саналыг хэлэлцэн шийдвэр гаргах;
- 7.32.22. Компанийн дүрэм, хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас эрх олгосон бусад асуудал, түүнчлэн Компанийн тухай хууль, компанийн дүрмээр хувьцаа эзэмшигчдийн хурал, гүйцэтгэх удирдлагын эрхэд хамааруулснаас бусад, ТУЗ шаардлагатай гэж үзсэн асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэх.
- 7.33. ТУЗ-ийн хурлыг улирал нэг удаа хуралдуулах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд ээлжит бус хурал зарлан хуралдуулж болно.
- 7.34. ТУЗ-ийн хурлаар асуудал шийдвэрлэхэд ТУЗ-ийн гишүүн бүр саналын нэг эрхтэй байна.
- 7.35. ТУЗ-ийн хурлын шийдвэр нь тогтоол хэлбэртэй байх бөгөөд ТУЗ-ийн дарга гарын үсэг зурж баталгаажуулна. ТУЗ нь албан бичгийн хэвлэмэл хуудас, компанийн тэмдэгийг хэрэглэнэ.
- 7.36. ТУЗ-ийн хурлыг ТУЗ-ийн дарга, түүний гишүүд, компанийн гүйцэтгэх захирал болон дотоод хяналтын алба, хөндлөнгийн аудитын байгууллагын санаачилга, шаардлагаар хуралдуулна. ТУЗ эчнээ санал хураалтаар шийдвэр гаргаж болно. Эчнээ санал хураалт явуулах журмыг “ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам”-аар тогтооно.
- 7.37. ТУЗ-ийн хурлын зохион байгуулалтыг нарийн бичгийн дарга хариуцаж, тэмдэглэл хөтөлнө. Мөн хурлын тухай зар, хэлэлцэх асуудал, түүнтэй холбогдох баримт бичиг, гарах шийдвэрийн төсөл зэргийг ТУЗ-ийн дарга гарын үсэг зурж баталгаажуулсан байх бөгөөд хурал хуралдахаас 3-аас доошгүй хоногийн өмнө ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга хариуцан гишүүдэд хүргэнэ.

- 7.38. ТУЗ-ийн даргын эзгүйд түүний томилсон ТУЗ-ийн аль нэг гишүүн хурлыг удирдана. ТУЗ-ийн дарга аливаа этгээдийг томилоогүй бол хуралд оролцож байгаа хамгийн ахмад гишүүн хурлыг удирдана. ТУЗ-өөс тодорхой асуудлыг шийдвэрлэх эрхийг ТУЗ-ийн дэргэдэх аль нэг Хороонд олгож болно.
- 7.39. ТУЗ-ийн гишүүдийн дийлэнх олонхи оролцсоноор хурал хүчин төгөлдөр болох бөгөөд хуралд оролцож буй гишүүдийн дийлэнх олонхийн саналаар шийдвэр хүчин төгөлдөр болно. Компанийн тухай хуульд тусгайлан заасан зарим асуудлыг, тухайлбал, их хэмжээний хэлцлийг батлах асуудлыг ТУЗ-ийн бүх гишүүд санал нэгтэй гаргана.
- 7.40. Тухайн шийдвэрлэж буй асуудлаар ТУЗ-ийн зарим гишүүд сонирхлын зөрчлийн улмаас санал өгөх эрхгүй бол шийдвэрийг саналын эрхтэй гишүүдийн дийлэнх олонхийн саналаар шийдвэрлэнэ.
- 7.41. ТУЗ-ийн гишүүдийн санал тэнцсэн тохиолдолд шийдвэр гаргах журмыг ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журмаар тодорхойлно. Гишүүн нь эсрэг саналтай байвал түүнийгээ хурлын тэмдэглэлд тэмдэглүүлэх эрхтэй.
- 7.42. ТУЗ-ийн гишүүн нь саналын эрхээ бусад гишүүд болон гуравдагч этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно.
- 7.43. ТУЗ-ийн гишүүдийн тоо нь тогтоосон нийт гишүүдийн тооноос 2 дахин бага болсон тохиолдолд компани нь 3 сарын дотор ТУЗ-ийн гишүүдийг сонгохоор хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит бус хурлыг хуралдуулна.
- 7.44. ТУЗ-ийн дарга нь дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
- 7.44.1. ТУЗ-ийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж, түүний хурлыг хуралдуулах, даргалах, хурлын тэмдэглэлийг хөтлүүлж хяналт тавих, үнэн зөвийг хариуцах;
- 7.44.2. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын болон ТУЗ-ийн шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих;
- 7.44.3. Хувьцаа эзэмшигчдийн жил бүрийн ээлжит хурлын бэлтгэлийг энэ дүрэмд заасны дагуу хангаж байгаа эсэхэд хяналт тавих, жил бүрийн 3 дугаар сарын 15-ны дотор хурал хуралдуулах тухай ТУЗ-ийн шийдвэрийг гаргасан байх асуудлыг ТУЗ-ийн дарга биечлэн хариуцна;
- 7.44.4. ТУЗ-өөс олгосон бусад эрх хэмжээ.
- 7.45. Компанийн ТУЗ нь өөрийн үйл ажиллагааг үр өгөөжтэй, байнгын, мэргэшсэн байдлаар үйл ажиллагааг явуулах зорилготой Нэр дэвшүүлэх, Аудитын болон Цалин урамшууллын хороотой байна. Эдгээр хороодын гишүүд нь ТУЗ-ийн гишүүдээс бүрдэх бөгөөд тухай хорооны нийт гишүүний 2/3-оос доошгүй нь хараат бус гишүүн байна.

Аудитын хороо

- 7.46. ТУЗ-ийн аудитын хорооны дарга нь хараат бус гишүүн байх бөгөөд санхүү, бүртгэл, эрсдэлийн удирдлагын чиглэлээр мэргэшсэн байна.
- 7.47. ТУЗ-ийн аудитын хороо нь дараах чиг үүрэгтэй байна. Үүнд:

- 7.47.1. Компанийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэлийг олон улсын стандартад нийцүүлэх, дотоод хяналтын болон эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагаа, санхүүгийн тайлан, санхүү, эдийн засгийн бусад мэдээллийн үнэн бодит байдалд хяналт тавих;
- 7.47.2. Компанийн үйл ажиллагаа нээлттэй, ил тод байгаа эсэх, хууль болон эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон мэдээлийг нийтийн хүртээл болгож байгаа байдалд хяналт тавих;
- 7.47.3. Дотоод хяналтын албаны удирдлага, ажилтныг томилох, цалин урамшууллын талаарх гүйцэтгэх удирдлагын саналыг хянах, ТУЗ-д танилцуулах;
- 7.47.4. Хөндлөнгийн аудитын байгууллагыг сонгох, түүний ажлын хөлсний хэмжээг тогтоох талаар санал боловсруулах, Хорооны чиг үүрэгт хамаарах асуудлаар шалгалт хийж дүгнэлт гаргах талаар хөндлөнгийн аудитын байгууллагад чиглэл өгөх /чухам ямар чиглэлээр шалгалт хийж, дүгнэлт гаргасан байх талаар аудитын байгууллагатай байгуулах гэрээнд тусгах замаар энэ эрхээ хэрэгжүүлнэ/;
- 7.47.5. Их хэмжээний болон сонирхлын зөрчилтэй хэлцэлд хяналт тавих;
- 7.47.6. Компанийн ТУЗ-өөс шилжүүлсэн болон ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журамд заасан бусад чиг үүрэг.

Нэр дэвшүүлэх хороо

- 7.48. ТУЗ-ийн нэр дэвшүүлэх хороо нь дараах чиг үүрэгтэй. Үүнд:
 - 7.48.1. ТУЗ-ийн гишүүн болон гүйцэтгэх удирдлагад нэр дэвшигчид тавих шаардлагыг тодорхойлж, ур чадвар, мэдлэг боловсрол, ажлын туршлага зэргийг үнэлэх шалгуурыг тогтоох;
 - 7.48.2. ТУЗ-ийн болон гүйцэтгэх удирдлагад нэр дэвшигч нь ур чадвар, мэдлэг боловсрол, ажлын туршлага, хараат бус гишүүний хувьд энэ дүрмийн 7.24-т заасан шалгуурыг хангаж байгаа эсэх талаар дүгнэлт гаргах;
 - 7.48.3. ТУЗ-д нэр дэвшигчийг сонгон шалгаруулж, хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд шууд нэр дэвшүүлэх /саналын хуудсанд шууд нэрийг нь оруулах/;
 - 7.48.4. ТУЗ-ийн болон гүйцэтгэх удирдлагын эрх бүхий албан тушаалтны үйл ажиллагаанд үнэлэлт, дүгнэлт өгөх;
 - 7.48.5. Гүйцэтгэх захиралтай байгуулах гэрээний нөхцөлийг тодорхойлох;
 - 7.48.6. ТУЗ-ийн гишүүдээс бусад эрх бүхий албан тушаалтны ажил үүргийн гүйцэтгэлд гүйцэтгэх захирлаас өгсөн үнэлгээнд дүгнэлт гаргах;
 - 7.48.7. Компанийн ТУЗ-өөс шилжүүлсэн болон ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журамд заасан бусад чиг үүрэг.

- 7.49. ТУЗ-д нэр дэвшсэн аливаа этгээдийн нэрийг саналын хуудсанд оруулах эсэх тухай асуудлыг хэлэлцэхдээ тухайн этгээд нь дараах нөхцөл байдлыг хянах үүрэгтэй. Үүнд:
- 7.49.1. Компанийн ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журамд заасан ТУЗ-ийн гишүүнд тавигдах ур чадвар, мэдлэг боловсрол, ажлын туршлагын талаарх шаардлагыг хангаж байгаа эсэх;
 - 7.49.2. Жил бүрийн хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаа хуралдуулаагүй, эсхүл зохих журмын дагуу хуралдуулаагүйгээс бүрэн эрх нь дуусгавар болсон ТУЗ-д ажиллаж байсан эсэх;
 - 7.49.3. Өмнө компанийн ТУЗ-ийн гишүүнээр ажиллаж байсан этгээдийн нэрийг дахин дэвшүүлж байгаа бол ТУЗ-ийн гишүүний хувьд үүргээ зохих ёсоор хэрэгжүүлсэн эсэх;
 - 7.49.4. Компанийн засаглалын чиглэлээр сургалтад хамрагдаж гэрчилгээ авсан эсэх;
- 7.50. Дор дурьдсан этгээд ТУЗ-ийн гишүүн байхыг хориглоно. Үүнд:
- 7.50.1. Эрх зүйн чадамжгүй;
 - 7.50.2. Урьд нь эдийн засаг, аж ахуйн нэгжийн эсрэг гэмт хэрэгт шийтгэгдсэн бөгөөд ялтай байх хугацаа нь дуусаагүй байгаа;
 - 7.50.3. Өмнө нь дампуурсан хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалд ажиллаж байсан;
 - 7.50.4. Компанийн тухай хуулийн 81.5.7-д заасан хугацаа өнгөрөөгүй байгаа;
 - 7.50.5. Санхүүгийн зохицуулах хороо болон арилжаа эрхлэх байгууллагаас 2 болон түүнээс дээш удаа захиргааны хариуцлага хүлээж байсан.

Цалин урамшууллын хороо

- 7.51. Цалин урамшууллын хороо нь дараах чиг үүрэгтэй. Үүнд:
- 7.51.1. Эрх бүхий албан тушаалтны цалин урамшууллын талаар баримтлах бодлогыг батлах, түүний хэрэгжилтэд хяналт тавих;
 - 7.51.2. Эрх бүхий албан тушаалтанд олгох цалин урамшууллын дээд хязгаарыг тогтоох, тогтоосон хэмжээнд багтаан цалин урамшуулал олгох санал бооловсруулах;
 - 7.51.3. Компанийн цалин урамшууллын системийн зорилгыг тодорхойлж, үр дүнг үнэлэх;
 - 7.51.4. Компанийн ТУЗ-өөс шилжүүлсэн болон ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журамд заасан бусад чиг үүрэг.

Даатгалын хороо

- 7.52. ТУЗ нь даатгалтай холбоотой энэ зүйлд заасан үйл ажиллагааг Даатгалын хороогоор дамжуулан хэрэгжүүлнэ. Даатгалын хороо нь дараах чиг үүрэгтэй байна.

- 7.52.1. Өндөр үнийн дүнтэй болон компанийн үйл ажиллагаанд ач холбогдол бүхий даатгалын нөхөн төлбөрийн асуудлыг хянах, шийдвэрлэх эрхтэй.
- 7.52.2. Өндөр үнэлгээтэй болон компанийн үйл ажиллагаанд ач холбогдол бүхий даатгалын гэрээг хянах, гэрээг байгуулах эсэх асуудлыг шийдвэрлэх эрхтэй.
- 7.52.3. Даатгалын хороо, түүний гишүүд нь шаардлагатай гэж үзвэл компанийн үйл ажиллагаатай холбоотой бусад асуудлаар санал гаргах эсхүл гүйцэтгэх удирдлагын гаргасан саналын үндсэн дээр асуудлыг хэлэлцэх эрхтэй.
- 7.53. Энэхүү дүрмийн 7.52-д заасан өндөр үнийн дүн, өндөр үнэлгээ болон компанийн үйл ажиллагаанд ач холбогдол бүхий даатгалын гэрээ, даатгалын нөхөн төлбөрийн асуудлыг Даатгалын хороо өөрөө тодорхойлно.
- 7.54. Даатгалын үйл ажиллагаатай холбоотой эрх хэмжээнийхээ хүрээнд гаргасан шийдвэрийн талаар ТУЗ-д тайлагнах үүрэгтэй.
- 7.55. ТУЗ-ийн хороодын үйл ажиллагааг ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам болон бусад холбогдох дотоод дүрэм, журмаар зохицуулна.

ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга

- 7.56. ТУЗ-ийн нарийн бичгийн даргаар ТУЗ-ийн даргын санал болгосон этгээдийг ТУЗ томилно. ТУЗ-ийн нарийн бичгийн даргаар ажиллах этгээд нь компанийн засаглалын асуудлаар сургалтад хамрагдаж гэрчилгээ авсан байна. Нарийн бичгийн даргын эзгүйд түүнийг орлох этгээдийг ТУЗ-ийн дарга томилно.
- 7.57. ТУЗ-ийн нарийн бичгийн даргыг сонгох, үйл ажиллагааг нь зохицуулах хянахтай холбоотой нарийвчилсан асуудлыг ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журмаар тогтооно.

ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн

- 7.58. ТУЗ-ийн хараат бус гишүүд нь бусад гишүүдтэй адил эрх, үүрэгтэй байхаас гадна дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
- 7.58.1. ТУЗ, гүйцэтгэх удирдлагын шийдвэр нь хууль тогтоомж, компанийн дүрэм болон холбогдох дотоод журмуудад нийцэж байгаа эсэх, компанийн эрх ашигт сөргөөр нөлөөлж байгаа эсэхэд хяналт тавих, ийм зөрчилтэй шийдвэр гаргахаас сэргийлэх, гаргасан бол зөрчлийг арилгахыг шаардах, шаардлагыг эс биелүүлбэл асуудлыг ТУЗ-д тавьж хэлэлцүүлэх, хувьцаа эзэмшигчдийн хурлыг хуралдуулахыг шаардах, хуралдуулаагүй тохиолдолд 2-оос доошгүй хараат бус гишүүн хамтран хурал зарлан хуралдуулах санал гаргах эрхтэй;
- 7.58.2. Компанийн үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангах талаар гүйцэтгэх удирдлагад үүрэг өгч хэрэгжилтийг хянах, холбогдох этгээдээс шаардах;

- 7.58.3. Хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд биечлэн оролцож, ТУЗ-ийн шийдвэрийн талаар зарчмын зөрүүтэй байр суурьтай байсан бол энэ тухайгаа мэдээлж, хувьцаа эзэмшигчдийн асуултад хариулах;
- 7.58.4. Компанийн ТУЗ-өөс шилжүүлсэн болон ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журамд заасан бусад чиг үүрэг.

Гүйцэтгэх удирдлага

- 7.59. Компанийн гүйцэтгэх удирдлага /цаашид “гүйцэтгэх захирал” гэх/ нь энэ дүрэм болон ТУЗ-тэй байгуулсан гэрээнд заасан эрх хэмжээний хүрээнд компанийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдана.
- 7.60. Гүйцэтгэх захирлын бүрэн эрх, үйл ажиллагаа явуулах, шийдвэр гаргах журам, хариуцлагын хэмжээ, хязгаар, хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл, цалин урамшуулал зэргийг ТУЗ-ийн гүйцэтгэх удирдлагатай байгуулсан гэрээгээр зохицуулна.
- 7.61. Гүйцэтгэх захирал нь Хороо тохиромжтой этгээд гэж үзэж даатгалын компанийн гүйцэтгэх захирлаар ажиллахыг зөвшөөрсөн хувь хүн байна.
- 7.62. ТУЗ компанийн гүйцэтгэх захиралтай байгуулах гэрээнд ТУЗ-ийн дарга гарын үсэг зурна.
- 7.63. Гүйцэтгэх захирал нь ТУЗ-ийн гишүүн байж болно. Харин ТУЗ-ийн дарга байх эсхүл өөр компанийн гүйцэтгэх захирлаар ажиллахыг хориглоно.
- 7.64. Гүйцэтгэх захирал нь ТУЗ-өөс олгосон эрх хэмжээний хүрээнд компанийн нэрийн өмнөөс хэлцэл хийх, гэрээ байгуулах зэрэг Компанийн тухай хууль болон энэ дүрэмд зааснаар компанийг бүхий л харилцаанд итгэмжлэлгүйгээр төлөөлнө. Үүнд:
- 7.64.1. Компанийн стратеги, үйл ажиллагааны чиглэлийн талаар санал, жил бүрийн бизнес төлөвлөгөөний төсөл боловсруулж, ТУЗ-ийн хуралд оруулж батлуулан хурлын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулна;
- 7.64.2. Хараат болон охин компани, салбар, төлөөлөгчийн газар байгуулах, тэдэнтэй компанийг төлөөлөн хөдөлмөрийн ба үр дүнгийн гэрээ байгуулна;
- 7.64.3. Компанийн хөрөнгийг ТУЗ-өөс тогтоосон эрх хэмжээний хүрээнд захиран зарцуулна;
- 7.64.4. Компанийн дотоод журмыг батална;
- 7.64.5. Өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд тушаал гаргана;
- 7.64.6. Компанийг төлөөлж гадаад, дотоодын байгууллага, хүмүүстэй харилцаж, гэрээ, хэлэлцээр байгуулна;
- 7.64.7. Компанийг төлөөлөх итгэмжлэл олгоно;
- 7.64.8. Компанийн ажиллагсдын хөдөлмөрийн сахилга бат, хөдөлмөр хамгаалалтын дэг журмын хэрэгжилт, үйлчилгээний горимын хэрэгжилт, даатгуулагчидтай байгуулсан гэрээний сахилга бат

- болон аж ахуй санхүүгийн үйл ажиллагаа, хөрөнгө зарцуулалт, ашиглалтад хяналт тавих дотоод хяналтын тогтолцоог бүрдүүлэх;
- 7.64.9. Монгол улсын хууль, тогтоомж болон ТУЗ-ийн тогтоолын биелэлтийг зохион байгуулна.
- 7.64.10. Компанийн бүтэц, зохион байгуулалтын талаар санал боловсруулж, ТУЗ-өөр батлуулан, ажлын байрны шаардлагыг тогтоон уг шаардлагад нийцсэн ажилтан, албан хаагчдын баг бүрдүүлэх, орон тоог нэмэх, хасах;
- 7.64.11. Компанийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн үнэн зөвийг хариуцна;
- 7.64.12. Хувьцаа эзэмшигчдэд ТУЗ-ийн хурлын шийдвэр, компанийн санхүүгийн тайлантай танилцах боломжоор хангана;
- 7.64.13. Компанийн улирал, жилийн үйл ажиллагааны талаар ТУЗ-ийн хуралд тайлан тавьж хэлэлцүүлнэ. Энэхүү тайланд тухайн хугацаанд хийсэн гэрээ, хэлцлийн дотор компанийн аль нэг эрх бүхий албан тушаалтны хувьд сонирхлын зөрчилтэй хэлцэл байсан эсэх, байсан бол тухайн хэлцлийг Компанийн тухай хуулин 92 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу хийсэн эсэх тухай асуудлыг тусгасан байна.
- 7.65. Нэр дэвшүүлэх хороо нь гүйцэтгэх захирал гэрээгээр хүлээсэн үүргээ “хангалтгүй биелүүлсэн” гэж дүгнэснийг ТУЗ-ийн гишүүдийн дийлэнх олонхи зөвшөөрсөн тохиолдолд Гүйцэтгэх захирлыг албан тушаалаас чөлөөлөх эрхтэй. Түүнийг чөлөөлсөн тохиолдолд шинээр гүйцэтгэх захирлыг сонгох хүртэл ТУЗ-өөс томилсон этгээд захирлын үүргийг түр гүйцэтгэнэ.
- 7.66. Гүйцэтгэх захирал нь ТУЗ-ийн бүрэн эрхэд хамаарах асуудлыг хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлэхээр ТУЗ-ийн хурал хуралдуулах тухай саналыг ТУЗ-ийн дарга болон гишүүнд гаргаж болно. Энэхүү саналыг гаргахдаа хэлэлцүүлэх асуудлын талаарх танилцуулга, гарах шийдвэрийн төсөл зэргийг хүргүүлнэ.

НАЙМ. КОМПАНИЙН ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТАН, ТЭДГЭЭРИЙН ХАРИУЦЛАГА

- 8.1. ТУЗ-ийн дарга, гишүүн, нарийн бичгийн дарга, гүйцэтгэх захирал, дэд захирал, ерөнхий нягтлан бодогч нь компанийн эрх бүхий албан тушаалтан байна. Компанийн шийдвэр гаргалтад албан буюу албан бусаар оролцдог, компанийн толгой, хараат, охин болон зэргэлдээ компаниудын эрх бүхий албан тушаалтныг тус компанийн эрх бүхий албан тушаалтан гэж тооцох тухай шийдвэрийг ТУЗ гаргах эрхтэй.
- 8.2. Даатгалын тухай хууль, Хорооны журамд заасны дагуу Хороо тохиромжтой этгээд гэж үзэж бичгээр олгосон зөвшөөрлийг үндэслэн компанийн эрх бүхий албан тушаалтныг томилно.
- 8.3. Компанийн эрх бүхий албан тушаалтан нь дараах үүрэгтэй. Үүнд:

- 8.3.1. Компанийн тухай хууль, энэхүү дүрэм, ТУЗ-өөс баталсан дотоод журамд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд ажиллаж, компанийн эрх ашгийг дээдлэх зарчмыг баримтлах;
 - 8.3.2. ТУЗ-ийн зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд компанийн нууцад хамрагдах мэдээ, тайлан, гэрээ, эрхийн холбогдолтой материалыг гуравдахь этгээдэд дамжуулах болон хувийн ашиг сонирхлын төлөө ашиглахгүй;
 - 8.3.3. Шийдвэр гаргах, шийдвэр гаргах ажиллагаад оролцохдоо холбогдох бүх мэдээллийг бүрэн судалж, шийдвэрийн үндэслэлд бүрэн итгэлтэй байх;
 - 8.3.4. Шийдвэр гаргахдаа сонирхлын зөрчлөөс зайлсхийж, сонирхлын зөрчил үүссэн бол энэ тухайгаа заавал мэдэгдэж, шийдвэр гаргахад оролцохгүй байх;
 - 8.3.5. Өөрийн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхдээ гуравдагч этгээдээс бэлэг урамшуулал авахгүй, аливаа хэлбэрээр нөлөөнд автахгүй байх;
 - 8.3.6. Эрх бүхий албан тушаалд томилогдсоноос хойш 10 хоногийн дотор өөрийн гэр бүлийн гишүүд, эцэг эх, хүүхдүүд, хүргэн бэрийн тухай мэдээлэл, хэрвээ компанийн хувьцаа эзэмшдэг бол бусад нэгдмэл сонирхолтой этгээдийн нэрсийн жагсаалтыг ТУЗ-ийн нарийн бичгийн даргад өгөх бөгөөд уг жагсаалтад гарсан өөрчлөлтийн талаар өөрчлөлт гарсанаас хойш 10 хоногийн дотор мэдэгдэж байна.
- 8.4. Албан тушаалаас өөрчлөгдсөнөөс хойш 3 жилийн хугацаанд энэ дүрмийн 8.3.2-т заасан үүргийг хүлээнэ.
- 8.5. Албан тушаалтан энэ дүрмийн 8.3 болон 8.4-т заасан үүргээ хэрэгжүүлээгүй, удаа дараа зөрчсөн, мөн тэдгээрийн дор дурьдсан үйлдэл, эс үйлдлийн улмаас компани, хувьцаа эзэмшигчид, даатгуулагчид, зээлдүүлэгчид бусад оролцогч талуудад хохирол учруулсан бол учруулсан хохирлыг өөрийн хөрөнгөөр хариуцан барагдуулна. Үүнд:
- 8.5.1. компанийн нэрийг хувийн сонирхлоор ашигласан;
 - 8.5.2. хувьцаа эзэмшигч, даатгуулагч, бусад оролцогчдод хуурамч мэдээлэл өгсөн;
 - 8.5.3. эрх бүхий этгээдэд мэдээлэл өгөх үүргээ биелүүлээгүй;
 - 8.5.4. КТХ-ийн 97 дугаар зүйлд заасан компанийн баримт бичгийг зохих журмын дагуу хадгалаагүй;
 - 8.5.5. КТХ-ийн 98 дугаар зүйлд заасан мэдээллийг хувьцаа эзэмшигчид; Даатгалын тухай хуульд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Хорооноос шаардсан мэдээллийг гаргаж өгөөгүй, эсхүл хугацаа хоцруулан гаргаж өгсөнөөс хувьцаа эзэмшигчид болон компанид учирсан хохирлыг нөхөн төлөхөөс гадна энэ шалтгаанаар компанид торгуулийн арга хэмжээ оногдуулсан бол энэхүү торгуулийг тухайн эрх бүхий албан тушаалтнаар төлүүлнэ.

- 8.6. Дараах нөхцөлүүдээс бусад тохиолдолд компанийн аливаа эрх бүхий албан тушаалтан нь эрх бүхий албан тушаалтны хувьд итгэмжлэгдсэн үүргээ биелүүлээгүйн улмаас учирсан мөнгөн хохирлыг компани, түүний хувьцаа эзэмшигчдийн өмнө биечлэн хариуцахгүй. Тэдгээр нь:
- 8.6.1. эрх бүхий албан тушаалтан болохын хувьд компани буюу хувьцаа эзэмшигчдийн төлөө үнэнч шударгаар ажиллах үүргээ биелүүлээгүйн улмаас,
- 8.6.2. зориуд буруу үйл ажиллагаа явуулах, санаатайгаар хууль зөрчих зэрэг шударга бус үйлдэл, эс үйлдэл хийсэн,
- 8.6.3. эрх бүхий албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын үүднээс аливаа гэрээ, хэлцэл хийсний улмаас хүлээх хариуцлага зэрэг болно. Хэрэв Компанийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болох өдрөөс хойш эрх бүхий албан тушаалтны хүлээх хариуцлагыг хязгаарлах, эсвэл хасах тухай нэмэлт оруулбал энэхүү 8.5-т дурдсан хариуцлагын хязгаарлалтаас гадна уг нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан хуулийн дагуу эрх бүхий албан тушаалтан бүрийн хариуцлага хязгаарлагдана.
- 8.7. Компанийн эрх бүхий албан тушаалтнаар ажиллаж байгаа буюу байсан ямар ч хувь хүнийг үүргээ гүйцэтгэхтэй нь холбогдуулан ногдуулж болох бүхий л хариуцлага, зардлаас тухайн үед хүчин төгөлдөр үйлчилж буй холбогдох хуульд заасан хэмжээгээр чөлөөлж, хохиролгүй болгоно.
- 8.8. Компанийн эрх бүхий албан тушаалтанд хариуцлага хүлээлгэх, хариуцлагын хэмжээг тогтоох асуудлыг “ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам”, эрх бүхий албан тушаалтантай байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээ, компанийн дотоод журмын дагуу шийдвэрлэх ба боломжгүй бол шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ЕС. КОМПАНИЙН САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, БҮРТГЭЛ ТАЙЛАН

Компанийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлан

- 9.1. Компани нь хуулиар тогтоосон журмын дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтлөн санхүүгийн тайлан гаргаж, хувь нийлүүлэгч болон эрх бүхий бусад этгээдэд танилцуулна.
- 9.2. Компанийн санхүүгийн жилийн хугацаа жил бүрийн 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр эхэлж, 12 дугаар сарын 31-нд дуусгавар болно.
- 9.3. Компани нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайланг болон эрх бүхий байгууллагын журмаар тогтоосон мэдээ, тайлангийн үнэн зөвийг компанийн гүйцэтгэх захирал хариуцна. Санхүүгийн мэдээлийн үнэн зөвийг Санхүү эрхэлсэн захирал, Гүйцэтгэх захиралтай хамтран хариуцна.
- 9.4. Компани дор дурдсан бүртгэлийг заавал хөтлөх бөгөөд бүртгэлийг үнэн зөв, бүрэн хөтлөх, холбогдох бичиг баримтыг зохих журмын дагуу хадгалах асуудлыг ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга хариуцна. Үүнд:

- 9.4.1. Компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн бүртгэлд хувьцаа эзэмшигчийн нэр, хаяг, холбоо барих утас, цахим шуудангийн хаяг, эзэмшиж буй үнэт цаасны төрөл, тоо зэрэг мэдээллийг тусгана. Нийтэд санал болгон гаргасан үнэт цаасны бүртгэлийг үнэт цаасны хадгаламжийн байгууллагатай гэрээ байгуулан хөтлүүлнэ;
 - 9.4.2. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын болон хурлын шийдвэр, хуралд зориулан хувьцаа эзэмшигчдэд тараасан материал, хувьцаа эзэмшигчдээс хурлаар хэлэлцэх асуудлын талаар ирүүлсэн саналын бүртгэл. Хурал, хурлын шийдвэрийн бүртгэлд хурал хийсэн байр, он, сар, өдөр, хурлын дарга, протокол хөтөлсөн этгээдийн овог, нэр, гишүүдийн ирц, хэлэлцсэн асуудал, шийдвэр;
 - 9.4.3. ТУЗ-ийн хурал, хурлын шийдвэрийн бүртгэл;
 - 9.4.4. Компанийн дүрэм, түүнд орсон өөрчлөлтийн бүртгэл;
 - 9.4.5. Компанийн болон эрх бүхий албан тушаалтны нэгдмэл сонирхолтой этгээдийн бүртгэл;
 - 9.4.6. Компанийн хувьцааны 5 болон түүнээс дээш хувийг эзэмшиж байгаа этгээдийн бүртгэл;
 - 9.4.7. Төрийн эрх бүхий хяналт, зохицуулалтын байгууллагад хүргүүлсэн мэдээ, тайлангийн бүртгэл;
 - 9.4.8. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал, ТУЗ, гүйцэтгэх удирдлагаас баталсан компанийн засаглалын, хөдөлмөрийн, цалин урамшууллын, хөдөлмөр хамгааллын гэх мэт дотоод журам, зааврын бүртгэл;
 - 9.4.9. Компанийн санхүүгийн тайланд болон ТУЗ, гүйцэтгэх удирдлага, эрх бүхий бусад этгээдийн хүсэлтээр хийсэн аудитын шалгалтын тайлангийн бүртгэл;
 - 9.4.10. Компанийн бусадтай байгуулсан гэрээ, хэлцлийн бүртгэл;
 - 9.4.11. ТУЗ болон гүйцэтгэх захирлын шийдвэрээр тогтоосон бусад бүртгэл.
- 9.5. Компани энэхүү дүрмийн 9.4-т заасан бүртгэлтэй холбогдох үндсэн бичиг баримт болон дор заасан бичиг баримтыг хадгална. Үүнд:
- 9.5.1. Компанийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, тусгай зөвшөөрлүүд болон бусад холбогдох гэрчилгээнүүд;
 - 9.5.2. Компанийн өмчлөл болон эзэмшилд байгаа эд хөрөнгө болон эд хөрөнгийн эрхийг нотлох баримт;
 - 9.5.3. Анхан шатны болон нягтлан бодох бүртгэлийн баримт;
 - 9.5.4. Салбар төлөөлөгчийн газрын дүрэм;
 - 9.5.5. Гүйцэтгэх удирдлагын хурлын тэмдэглэл, тушаал, шийдвэр;
 - 9.5.6. Ажилтнуудын ажлын байрны тодорхойлолт.

- 9.6. Энэ дүрмийн 9.4 болон 9.5-д заасан бичиг баримтыг 5 жил хадгалаад архивт шилжүүлнэ. Харин компанийн дүрэм, хүчин төгөлдөр гэрээ, тусгай зөвшөөрөл зэргийг байнга хадгална.
- 9.7. Компани нягтлан бодох бүртгэлийн хуульд заасан журмын анхан шатны болон нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, улирал, жилийн санхүүгийн тайлан гаргана.
- 9.8. Санхүүгийн тайланд дараах үндсэн бүрдэл хэсгүүд заавал орсон байна. Үүнд:
 - 9.8.1. Баланс;
 - 9.8.2. Орлогын, үр дүнгийн тайлан;
 - 9.8.3. Мөнгөн гүйлгээний тайлан;
 - 9.8.4. Хуримтлагдсан ашгийн тайлан;
 - 9.8.5. Нэмэлт, тайлбар, тодруулга;
 - 9.8.6. Тухайн тайлангийн хугацаанд хийгдсэн их хэмжээний болон сонирхлын зөрчил бүхий хэлцлийн жагсаалт, нэр төрөл, үнийн дүнгийн хамт;
 - 9.8.7. Эрх бүхий албан тушаалтанд олгосон цалин урамшууллын дүн, албан тушаалтан бүрээр нэрээр;
 - 9.8.8. Санхүүгийн зохицуулах хорооноос тогтоосон нэмэлт мэдээлэл, тайлбар, тодруулга.
- 9.9. Санхүүгийн тайланг гаргахад хэрэглэсэн хөрөнгийн үнэлгээ, элэгдэл тооцсон аргууд, орлогын зохицуулалт, хараат болон охин компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалт, оролцооны хувь хэмжээ, ногдол ашгийн бодлого, хуримталсан ашиг, үнэ ханшны хэлбэлзлийг тайланд хэрхэн тусгасан тухай болон хууль тогтоомжид заасан шаардлагатай бусад тайлбар, тодруулгыг заавал хийсэн байна.
- 9.10. Компани санхүүгийн тайлангаа шалгуулж баталгаажуулах, санхүү, эдийн засгийн үйл ажиллагаандаа бүрэн болон хэсэгчилсэн шалгалт хийлгэх зорилгоор гэрээний үндсэн дээр аудиторыг заавал томилон ажиллуулна.
- 9.11. Санхүүгийн тайланг компанийн ТУЗ-ийн зөвшөөрлөөр томилогдсон хөндлөнгийн аудитын байгууллагаар хянуулах бөгөөд ТУЗ санхүүгийн тайлангийн талаар дүгнэлт гаргаж хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд оруулж, хэлэлцүүлнэ.
- 9.12. Компани Монгол улсын аль нэгэн болон хэд хэдэн банкинд төгрөгийн болон валютын данс нээх эрхтэй бөгөөд шинээр данс нээлгэсэн, хаалгасан тухай бүр Улсын бүртгэлийн албанд бүртгүүлж байна. Компани гадаадын банкинд валютын данс нээх бол энэ тухайгаа Монголбанк болон Татварын албанд албан ёсоор мэдэгдэнэ.
- 9.13. Компанийн ТУЗ нь санхүүгийн тайлан, түүнд хавсаргасан нэмэлт тайлбар тодруулга, тайлангийн талаарх аудитын болон ТУЗ-ийн дүгнэлтээс гадна дараах мэдээллийг тусгасан жилийн үйл ажиллагаа, бүтэц, зохион байгуулалт, хөрөнгийн талаар тайлан бичнэ. Үүнд:

- 9.13.1. Компанийн бүтэц зохион байгуулалт түүнд гарсан өөрчлөлт;
 - 9.13.2. Тайлангийн хугацаанд компанийн эрхлэн явуулсан даатгалын бүтээгдэхүүн тус бүрийн талаарх танилцуулга, гарсан өөрчлөлт, үр дүн;
 - 9.13.3. Компанийн өмчлөл, эзэмшилд байгаа эдийн болон эдийн бус хөрөнгө, тусгай зөвшөөрөл зэргийн талаарх мэдээлэл, эдгээрт гарсан өөрчлөлт.
- 9.14. Компанийн гүйцэтгэх захирал нь энэ дүрмийн 9.13-т заасан мэдээлэлтэй танилцах боломжоор хувьцаа эзэмшигчдийг хангана.

АРАВ. НОГДОЛ АШИГ

- 10.1. Ногдол ашиг хуваарилах эсэх шийдвэрийг санхүүгийн жил дууссанаас хойш 50 хоногийн дотор буюу жил бүрийн 2 дугаар сарын 20-ны дотор ТУЗ гаргана. ТУЗ шийдвэртээ хувьцаа бүрт ногдох ашгийн хэмжээ, ногдол ашиг авах эрхтэй хувьцаа эзэмшигчдийн нэрсийн жагсаалт гаргах бүртгэлийн өдөр болон ногдол ашиг төлөх өдрийг тогтоож, энэ талаар хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд зориулсан мэдээлэлтэй хамт мэдээлэл хүргүүлнэ. Даатгалын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд заасан нөхцөл үүссэн бол компани ногдол ашиг хуваарилахгүй. Энэ хэсэгт заасан болон бусад шалтгаанаар ногдол ашиг хуваарилаагүй бол ТУЗ шалтгааныг хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд тайлагнана.
- 10.2. Ногдол ашгийг бэлэн мөнгө болон эд хөрөнгийн, түүнчлэн компанийн болон бусад этгээдийн үнэт цаасны хэлбэрээр төлж болно. Энэ тухай шийдвэрийг ТУЗ гаргана.
- 10.3. Компанийн жилийн санхүүгийн тайлан гарсны дараа дор дурдсан нөхцөлд цэвэр ашгаас ногдол ашиг хуваарилна. Үүнд:
 - 10.3.1. ногдол ашиг төлсний дараа компани төлбөрийн чадвартай байх;
 - 10.3.2. ногдол ашиг төлсний дараа компанийн өөрийн хөрөнгө нь давуу эрхийн хувьцааны төлөгдөөгүй ногдол ашиг, татан буулгах үед төлөх дүн, энэ дүрэмд заасан хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээний нийлбэрээс илүү байх;
 - 10.3.3. компани эргүүлэн авах үүрэгтэй үнэт цаасаа бүрэн авсан байх.
- 10.4. Ногдол ашиг хуваарилсны дараа компанийн өөрийн хөрөнгө нь хуваарилсны өмнөх хэмжээнээс 25-аас дээш хувиар багассан тохиолдолд ногдол ашгийг шилжүүлснээс хойш ажлын 15 хоногийн дотор зээлдүүлэгчиддээ өөрийн хөрөнгийн үлдэгдлийн хэмжээг бичгээр мэдэгдэнэ. Энэ үүргийг гүйцэтгэх захирал хэрэгжүүлнэ.
- 10.5. Ногдол ашиг хуваарилсны дараа үлдэх ашгаас нийгэм, соёлын арга хэмжээний санг ТУЗ-ийн шийдвэрээр байгуулж болох бөгөөд уг санг байгуулах, түүний хөрөнгийг зарцуулах журмын төслийг гүйцэтгэх захирал боловсруулж ТУЗ-ийн хурлаар батлуулж мөрдөнө.

- 10.6. Ногдол ашгийг ТУЗ-өөс тогтоосон хугацаанд төлөөгүй бол хувьцаа эзэмшигчийн нэхэмжлэлээр алданги төлөх бөгөөд үүнээс компанид учирсан хохирлыг гүйцэтгэх захирал хариуцна.
- 10.7. Ногдол ашиг хуваарилах тухай ТУЗ-ийн шийдвэр гарсан үед төлбөл зохих ногдол ашгийн хэмжээг хувьцаа эзэмшигчдэд төлөх өр болгон нягтлан бодох бүртгэлд тусгах бөгөөд ногдол ашиг хуваарилж эхэлсэн улирлын эцэст ногдол ашгаа аваагүй байгаа хувьцаа эзэмшигч бүрийн нэрээр тусгайлан өглөгийн бүртгэл хөтөлнө. Ногдол ашгийг хувьцаа эзэмшигч бүрийн арилжааны банкин дах кастодиан дансанд шилжүүлэх бодлого баримтална.
- 10.8. Ногдол ашиг хуваарилж эхэлсэн улирлын санхүүгийн тайлан гаргах үед ногдол ашгийн хуваарилалтын тайланг гаргаж Санхүүгийн зохицуулах хороонд хүргүүлэх бөгөөд хувьцаа эзэмшигчдийн жилийн ээлжит хуралд өмнөх жилийн ногдол ашиг хуваарилалтын тайланг танилцуулна.

АРВАН НЭГ. КОМПАНИЙН САНХҮҮ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ТАВИХ ХЯНАЛТ

Дотоод хяналт

- 11.1. Компанийн гүйцэтгэх удирдлагын үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг ТУЗ өөрийн аудитын хороогоор дамжуулан хэрэгжүүлнэ.
- 11.2. Компанийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд тавих дотоод хяналтыг гүйцэтгэх захирлын томилсон дотоод хяналтын алба хэрэгжүүлнэ.
- 11.3. Дотоод хяналтын алба нь компанийн үндсэн үйл ажиллагааны технологи, хөдөлмөр хамгаалал, хөдөлмөр зохион байгуулалт, санхүү бүртгэл, эрх зүйн мэдлэг, туршлагатай ажилтнуудын бүрэлдэхүүнтэй байх бөгөөд ТУЗ-тэй зөвшилцөн гүйцэтгэх захирлын баталсан Дотоод хяналтын журмын дагуу үйл ажиллагаагаа явуулна.
- 11.4. Дотоод хяналтын албаны ажилтнууд нь компанийн ажилтан албан хаагчдын ажлын байранд хэзээ ч нэвтрэх, аливаа мэдээллийг шаардан гаргуулах эрхтэй байна.
- 11.5. Дор дурдсан этгээдийг дотоод хяналтын албанд ажиллуулахыг хориглоно. Үүнд:
 - 11.5.1. Эрх зүйн чадамжгүй;
 - 11.5.2. Урьд нь дампуурсан компанийн удирдлагад ажиллаж байсан;
 - 11.5.3. Компанийн эрх бүхий албан тушаалтны нэгдмэл сонирхолтой этгээд эсвэл ямар нэг шалтгаанаар тэдний нөлөөнд автах боломжтой/ найз нөхрийн болон өмнө хамт ажиллаж байсан зэргээр холбоо харилцаатай/;
 - 11.5.4. Толгой компани болон хараат буюу салбар компанид ажилладаг;
 - 11.5.5. Өмнө нь авилгын хэрэгт шийтгэгдэж байсан.
- 11.6. Дотоод хяналтын албанаас хийх шалгалт нь ээлжит болон тусгай гэсэн хэлбэртэй байна. Ээлжит шалгалтын хуваарийг өмнөх жилийн 12 дугаар

сард албаны дарга боловсруулан гүйцэтгэх захирлаар батлуулж ажиллана. Харин ТУЗ болон гүйцэтгэх захирлын даалгавраар, тэдний баталсан удирдамжийн дагуу тодорхой асуудлаар хийх шалгалтыг тусгай шалгалт гэнэ.

- 11.7. Гүйцэтгэх захирлын зөвлөлийн хуралдаанаар дотоод хяналтын албаны мэдээлэл, шалгалтын дүнг улирал бүр хэлэлцэн, холбогдох арга хэмжээ авч байна.

Аудиторын /хөндлөнгийн/ хяналт

- 11.8. Аудитын тухай Монгол улсын хуульд заасны дагуу компани нь санхүүгийн тайланг шалгуулж баталгаажуулах, санхүү, эдийн засгийн үйл ажиллагаанд бүрэн болон хэсэгчилсэн шалгалт хийлгэх зорилгоор хөндлөнгийн аудитын байгууллагыг сонгон гэрээ байгуулж, ажиллуулна.
- 11.9. Компани санхүүгийн тайлангаа шалгуулж баталгаажуулах, санхүү, эдийн засгийн үйл ажиллагаандаа бүрэн болон хэсэгчилсэн шалгалт хийлгэх зорилгоор гэрээний үндсэн дээр даатгагчийн санхүүгийн тайланг баталгаажуулах эрхийг Хорооноос авсан аудиторыг томилон ажиллуулна.
- 11.10. Санхүүгийн тайланг компанийн ТУЗ-ийн зөвшөөрлөөр томилогдсон хөндлөнгийн аудитын байгууллагаар хянуулах бөгөөд ТУЗ санхүүгийн тайлангийн талаар дүгнэлт гаргаж хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд оруулж, хэлэлцүүлнэ.
- 11.11. Санхүү, эдийн засгийн үйл ажиллагаанд хийх аудитын шалгалт нь ээлжит ба ээлжит бус байна.
- 11.12. Компанийн жилийн санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөхийн тулд ээлжит шалгалт хийнэ.
- 11.13. Ээлжит бус шалгалтыг ТУЗ, түүний аудитын хорооны шийдвэр, компанийн энгийн хувьцааны 10-аас дээш хувийг эзэмшиж буй хувьцаа эзэмшигч болон гүйцэтгэх захирлын саналаар хэдийд ч хийж болно.
- 11.14. ТУЗ-ийн аудитын хороо аудитын байгууллагыг сонгож, түүнтэй байгуулах гэрээний нөхцлийг тогтоож, ТУЗ-д оруулна. Гэрээг ТУЗ батална. Гэрээнд компанийн болон аудитын байгууллагын эрх үүрэг, хариуцлага, аудитын үйлчилгээний хөлсний хэмжээг заана. Аудитын дүгнэлтийн шинж чанараас хамааруулан аудитын хөлсний хэмжээг тогтоохыг хориглоно.
- 11.15. Аудитын ээлжит шалгалтын хөлсийг компани хариуцан төлөх бөгөөд ээлжит бус шалгалтыг түүнийг захиалж, гэрээ байгуулж хийлгэсэн хувьцаа эзэмшигч хариуцаж төлнө. Шалгалтын явцад компанийн эрх бүхий албан тушаалтан компанид хохирол учруулсан нь тогтоогдвол шалгалтын хөлсийг буруутай этгээд хариуцан төлнө.
- 11.16. Компанийн эрх бүхий албан тушаалтан аудиторын шаардлагаар компанийн санхүү-эдийн засгийн үйл ажиллагааны талаарх баримт бичгийг танилцуулах үүрэгтэй.
- 11.17. Эрх бүхий албан тушаалтан энэ дүрмийн 11.16-т заасан үүргээ хэрэгжүүлээгүйгээс аудиторын ажил зогссон хоногт оногдох ажлын хөлсийг буруутай албан тушаалтан хариуцан төлнө. Энэ тухай шийдвэрийг

- аудитын компаниас ирүүлсэн албан ёсны хүсэлтийг үндэслэн ТУЗ гаргана. Харин дээрх шалтгаанаар аудиторын ажил зогссон тухайд аудитын компани ТУЗ-ийн аудитын хорооны даргад албан ёсоор мэдэгдсэн байна.
- 11.18. Аудитор нь хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд гаргасан дүгнэлтийнхээ талаар тайлбар өгөх үүрэгтэй оролцож болно.
- 11.19. Дараах этгээдийг компанийн аудиторроор сонгон ажиллуулахыг хориглоно. Үүнд:
- 11.19.1. компанийн нэгдмэл сонирхолтой этгээд, компанийн эрх бүхий албан тушаалтан, тэдгээртэй нэгдмэл сонирхолтой этгээд компанийн буюу нэгдмэл сонирхолтой компанийн хөлсний ажилтан, эрх бүхий албан тушаалтан бол;
- 11.19.2. компанийн болон түүнтэй нэгдмэл сонирхолтой этгээдийн хувьцаа эзэмшигч, эсхүл компанийн болон түүнтэй нэгдмэл сонирхолтой этгээдэд холбогдох бусад эд хөрөнгө буюу эд хөрөнгийн эрх эзэмшдэг бол;
- 11.19.3. компанитай аудитаас бусад асуудлаар аливаа хэлцэл хийсэн этгээд бол.
- 11.20. Аудитор нь дүгнэлтээ зөвхөн бичгээр гаргах бөгөөд дүгнэлтэд дараах асуудлыг заавал тусгасан байна. Үүнд:
- 11.20.1. компанийн санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт үнэн зөв эсэх;
- 11.20.2. нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт, санхүүгийн тайлан гаргалт зохих журмын дагуу хийгдсэн эсэх, зөрчил илэрсэн бол зөрчлийг тохиолдол тус бүрээр тодорхойлсон;
- 11.20.3. шалгалтын хугацаанд хийсэн сонирхлын зөрчилтэй хэлцлийн жагсаалт, эдгээр хэлцлийг КТХ-д заасан журмын дагуу хийсэн эсэх тухай дүгнэлт;
- 11.20.4. Санхүүгийн зохицуулах хорооноос тогтоосон бусад мэдээлэл;
- 11.20.5. ТУЗ-ийн аудитын хорооны саналаар аудитын үйлчилгээ үзүүлэх гэрээнд заасан бусад асуудлын талаарх мэдээлэл, дүгнэлт.

АРВАН ХОЁР. СОНИРХЛЫН ЗӨРЧЛИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ

- 12.1. Компанийн үйл ажиллагаанд гарч болох компани түүний бизнесийн түншүүд /зээлдүүлэгч, худалдан авагч, даатгуулагч, бэлтгэн нийлүүлэгч, гэрээ гүйцэтгэгч г.м/, ажилтнууд, хувьцаа эзэмшигчид, төрийн хяналт зохицуулалтын байгууллагууд, үйл ажиллагаа явуулж буй нутаг дэвсгэрийн захиргааны байгууллага, оршин суугчид зэргийн хооронд гарсан аливаа зөрчил маргаан, сонирхлын зөрчлийг хэлэлцэн тохирох замаар зохицуулах нь ТУЗ-ийн болон гүйцэтгэх удирдлагын анхаарлын төвд байх асуудал болно.
- 12.2. Аливаа зөрчил, маргаан үүссэн үед компанийн эрх зүйн хэлтэс /хуулийн зөвлөх/ шалтгааныг судалж, хэрхэн шийдвэрлэж болох тухай саналаа гүйцэтгэх захиралд, хэрвээ тухайн асуудал ТУЗ-ийн бүрэн эрхэд хамраах асуудал бол ТУЗ-ийн даргад танилцуулна.

- 12.3. Энэ дүрмийн 12.2-т заасан саналыг холбогдох удирдлага судалж үзээд зохих арга хэмжээ авах замаар зөрчлийг зохицуулах үүрэгтэй.
- 12.4. Зөрчил маргаан нь эрх бүхий албан тушаалтнуудын хооронд гарсан, эрх бүхий албан тушаалтан болон бусад оролцогч талуудын хооронд гарсан /зээлдүүлэгч, худалдан авагч, даатгуулагч, бэлтгэн нийлүүлэгч, гэрээ гүйцэтгэгч, ажилтнууд, хувьцаа эзэмшигчид, төрийн хяналт зохицуулалтын байгууллагууд, үйл ажиллагаа явуулж буй нутаг дэвсгэрийн захиргааны байгууллага, оршин суугчид г.м/ бол зөрчил маргааныг шийдвэрлэхэд тухайн сонирхлын зөрчилтэй эрх бүхий албан тушаалтан оролцохгүй.
- 12.5. Компани нь Компанийн тухай хуулийн Арван хоёрдугаар бүлэгт заасан сонирхлын зөрчилтэй хэлцлийг хийхдээ дараах журмыг баримтална. Үүнд:
 - 12.5.1. Компанитай болон охин компанитай хийж буй аливаа хэлцэлд тухайн хэлцлийг хийх талаар шийдвэр гаргах, шийдвэр гаргахад оролцох эрх бүхий аль нэг албан тушаалтан оролцож байгаа /өөрөө болон нэгдмэл сонирхолтой этгээд нь хэлцлийн нөгөө тал болж байгаа, эсхүл хэлцэлд зуучлагч төлөөлөгч болж байгаа, эсхүл хэлцлээс шууд болон шууд бусаар орлого хүртэж байгаа бол оролцож байгаа гэж үзнэ/ бол тухайн албан тушаалтан энэ тухайгаа хэлцэл хийх шийдвэр гаргах үед гүйцэтгэх захиралд болон аудитын хорооны даргад мэдэгдэнэ. Гүйцэтгэх захирал өөрөө хэлцэлд оролцогч этгээд бол ТУЗ-ийн даргад мэдэгдэнэ;
 - 12.5.2. Хэлцэл хийх шийдвэр гаргах болон хэлцэлтэй холбогдох үнэ тогтооход хэлцэлд оролцож буй эрх бүхий албан тушаалтан оролцож, санал өгөхгүй;
 - 12.5.3. Хэлцэл хийхэд оролцох этгээд гэдгээ мэдээгүй, сонирхлын зөрчилтэй хэлцлийн улмаас компанид хохирол учруулсан бол эрх бүхий албан тушаалтан уг хохирлыг өөрийн хөрөнгөөр нөхөн төлнө;
 - 12.5.4. Компанийн тухай хуулийн 92.3-т заасан тохиолдолд сонирхлын зөрчилтэй хэлцэл хийх асуудлыг хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар шийдвэрлэнэ.

АРВАН ГУРАВ. КОМПАНИЙГ ӨӨРЧЛӨН БАЙГУУЛАХ, ТАТАН БУУЛГАХ

- 13.1. Компанийг өөрчлөн байгуулах асуудлыг Компанийн тухай хуульд заасан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.
- 13.2. Компанийг татан буулгахтай холбоотой харилцааг Даатгалын тухай хуулийн 78, 79 дүгээр зүйл, Иргэний хууль, Дампуурлын тухай болон Компанийн тухай хуулийн холбогдох заалтаар зохицуулна.

АРВАН ДӨРӨВ. ДҮРЭМ ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БОЛОХ

- 14.1. Энэ дүрмийг хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар хэлэлцэж хуралд оролцсон, энэ асуудлаар саналын эрхтэй хувьцаа эзэмшигчдийн саналын дийлэнх олонхоор баталж, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн албанд бүртгүүлснээр хүчин төгөлдөр болно.

“Монгол Даатгал” ХК-ийн 2022 оны 4 дүгээр сарын 29-ны өдрийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын 22/04 тогтоолоор нэмэлт оруулан батлав.

- 14.2. Энэхүү дүрэмд нэмэлт өөрчлөлт оруулах асуудлыг холбогдох хуульд заасан журмын дагуу шийдвэрлэх бөгөөд ийнхүү шийдвэрлэсэн нэмэлт өөрчлөлт нь энэхүү дүрмийн 14.1-т заасан байгууллагад бүртгүүлсэн өдрөөс эхлэн энэ дүрмийн нэгэн адил хүчинтэй байна.

--ooOoo--

